

ИСТОРИЧЕСКА СПРАВКА

за основно училище с. Пелишат, Плевенски окръг

Историята на селото дава сведения, че в с. Пелишат е открито училище в 1836 г., в което се учили синовете на чорбаджиите от селото и околните села – Пордим, Згалево, Владиња, Вълчи Трън. Първите учители са били даскал Иванчо и йеромонах Геронти. Същите са били и шивачи.

След Освобождението първите учители са били от Габровско и Севлиевско и са били носители на прогресивни идеи. Тогава в селото учителствува Димитър Ст. Денчев, който е събрал данни за училището до Освобождението от енорийския свещеник поп Годор, които са записани в летописната книга на училището и от нея са взети данни за написване историята на селото, която книга сега липсва, тъй като училището е сменило името си. Този учител след това описва развитието на образователното дело след Освобождението и има запазен очерк от него, в който е описано просветното дело.

Старото училище, което е било до Освобождението се е намирало в двора на старата черква. След Освобождението в него се помещава общинското управление.

Построено е ново училище в 1802-1893 г., което се намира в центъра на селото. Състояло се е от две големи учебни стаи и три малки. Едната от малките стаи е служила за учителска стая и за живеене на учители, тъй като са ползвали частни жилища и над земята всички са били земянки. До 1895 г. просветата е засегнала само мъжки пол. Основното образование не е било задължително, затова не всички момчета са посещавали училище. Учебната година е започвала след приключване на полската работа към края на м. октомври и завършва с годишния изпит на връх Гергьовден, до 1889 г., а от тази година на св. Кирил и Методий.

До 1895/1896 г. учителите са били с трикласно образование. Д. С. Денчев и Захари Чуков са първите учители със завършено средно педагогическо образование. Първата учителка е била Петя Стоянова Хлебарова. Назначена за пръв път през учебната 1897/1898 г. завършила Шуменската девическа гимназия. От тогава започват и по-голям брой момичета да посещават училище. През 1895/1896 г. се открива вечерно училище за младежи и възрастни от мъжки пол. За училището по това време се е грижило училищното настоятелство, в лицето на кмета като

председател на същото. Тия грижи са се изразявали в доставяне на топливо, учебни помагала и канцеларски материали.

През 1912 г. се открива начално училище в горния край на селото, наречено „Кирил и Методий“. То сега е пансион на учениците от интерната.

През 1922 г. се открива друго начално училище в долния край на селото, наречено „Неофит Рилски“. В 1922 г. се открива прогимназия с три класни стаи и една канцелария в центъра на селото, наречено „Христо Ботев“. Тя просъществува и след 9 септември до 1952 г. През 1952 г. отвори врати новата училищна сграда, която беше започната преди 9.IX.1944 г. и за известно време беше прекратен строежа ѝ. След 9.IX.1944 г. беше завършена с шест класни стаи. През 1972 г. към това училище беше направена пристройка с работилница, физкултурен салон и две класни стаи. Това е сегашното основно училище в с. Пелишат.

Училището в долния край на селото се използва като Дом за стари здрави хора.

Данните са взети от историята на селото, от очерка на Димитър Ст. Денчев, от летописната книга на училището.